

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הפשיעה החקלאית בישראל

מוגש לוועדת הפנים והגנת הסביבה

כ"ו באייר תשס"ז

14 במאי 2007

כתיבה: אורי טל

אישור: ד"ר שירלי אברמי, מנהלת המחלקה

עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מבוא

מסמך זה נכתב לקראת דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה שכותרתו "מכת הגנבות של ציוד חקלאי ותוצרת חקלאית". הדיון נערך בתאריך 15 במאי 2007 לרגל יום החקלאות בכנסת.

פשיעה חקלאית היא בעיקר גנבה של תוצרת חקלאית, של ציוד חקלאי ושל בעלי-חיים ממשקים חקלאיים. אירוע הירי בחוותו של שי דרומי מיקד את תשומת לבו של הציבור הישראלי בבעיה החמורה של הפשיעה החקלאית.

מ-1 בפברואר 2007 קיבל משמר הגבול (להלן – מג"ב) את האחריות המשימתית על הפעילות במגזר הכפרי, לרבות המאבק בפשיעה החקלאית.

נתוני המשטרה מראים כי בשנת 2007 חלה ירידה בפשיעה החקלאית לעומת שנת 2006. אולם גורמים במגזר החקלאי מציינים כי נתוני המשטרה אינם מלאים, בשל דיווח חסר של החקלאים.

במסמך זה מובאים בקצרה רקע כללי על החקלאות בישראל, נתוני משטרת ישראל על היקף הפשיעה החקלאית, דרכי ההתמודדות עם הבעיה והסבר על הצעת חוק העונשין (תיקון – הגנה כנגד כניסה והתפרצות), התשס"ז–2007, המכונה "חוק דרומי", שעברה בקריאה טרומית.

1. החקלאות בישראל – רקע¹

ענף החקלאות בישראל אומנם איבד עם השנים מחשיבותו בתחומי הייצור והתעסוקה, אולם חשיבותו בפיתוח הנוף והסביבה ובמאבק במדבור, וכן תרומתו לפריפריה בישראל – ביצירת מקומות עבודה ובשימור האופי התרבותי והתיירותי של אזורים אלו – נותרו כשהיו ואף גדלו.

- בשנים 1995–2005 הצטמצמו התמיכות הממשלתיות בחקלאות בישראל ממיליארד ו-200 מיליוני ש"ח ל-650 מיליוני ש"ח.
- הסובסידיות לחקלאות בארץ נמוכות מהמקובל במדינות המערב: ההשקעה הממשלתית הממוצעת בסובסידיות ובתמיכות לחקלאות ולפריפריה במדינות המערב היא 2% מהתקציב הממשלתי, ואילו בישראל היא כ-0.3% מהתקציב הממשלתי.
- בשנים 1995–2006 ירד מספר העובדים הישראלים בחקלאות מכ-57,500 לכ-50,000. נוסף עליהם, בשנת 2006 הועסקו בענף כ-26,000 עובדים זרים.
- בשנת 2005 היה השכר החודשי הממוצע של שכיר ישראלי בענף החקלאות 4,869 ש"ח – כ-2,470 ש"ח פחות מהשכר הממוצע במשק.
- התפלגות השטח המעובד לפי מגזרים, בשנת 2004:

¹ מקורות המידע בפרק זה הם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים על ענף החקלאות, http://www1.cbs.gov.il/reader/?MIval=cw_usr_view_SHTML&ID=334; משרד החקלאות, דין וחשבון כלכלי על החקלאות והכפר 2005, http://www.moag.gov.il/news/doch2005_aug06.pdf, אוגוסט 2006; אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתוני שכר במשק, <http://www.cbs.gov.il/haklaut/maz3.pdf>, תאריך כניסה – 20 בנובמבר 2006. מתוך מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "נתונים על החקלאות בישראל", כתב גלעד נתן, 25 באפריל 2007.

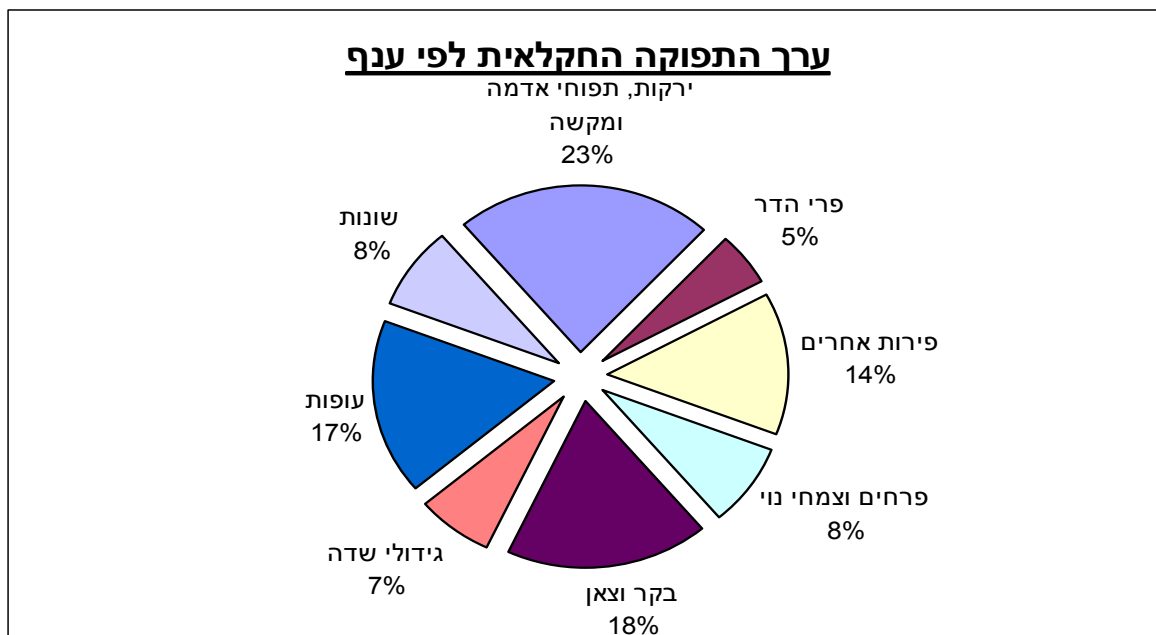
א. 42.9% – יישובים שיתופיים (קיבוצים ומושבים שיתופיים);

ב. 18.2% – יישובים חקלאיים של בני מיעוטים;

ג. 28.1% – מושבים;

ד. 10.8% – אחרים.

▪ להלן תרשים המציג את ערך התפוקה החקלאית לפי ענף.

▪ בטבלה שלהלן מוצגת תפוקה של מוצרים חקלאיים נבחרים (באלפי טונות), בשנים 1991–2005.

	2005	2004	2000	1995	1991	
חיטה	201	154	96	242	180	
ירקות	1,291	1,384	1,164	1,187	881	
אבוקדו	86	73	81	58	53	
בקר לבשר	90	83	64	76	71	
ביצים	1,651	1,620	1,570	1,708	1,643	
פרחים	1,252	1,307	1,194	1,166	980	

46	44	38	24	38	דגה
----	----	----	----	----	-----

- ערך הייצור החקלאי (בשקלים חדשים, לפי ערך המטבע בשנת 2005), בשנים 1995–2005, מוצג להלן.

2005	2004	2000	1995	
19,556	18,795	15,398	15,675	ערך הייצור החקלאי
מיליון	מיליון	מיליון	מיליון	

2. הפשיעה החקלאית – נתונים²

הפשיעה החקלאית המדווחת מהווה כ-6% מהפשיעה במגזר הכפרי ו-0.5% מכלל הפשיעה המדווחת בישראל.³

בידי המשטרה ידיעות כי יש קשר בין גנבות רכב, גנבות של ציוד חקלאי וגנבות מתכות. כלומר, חלק מגנבות הציוד החקלאי מתבצעות על-ידי גנבי מתכות או גנבי רכב.⁴

התרשימים שבפרק זה מציגים את המגמות בפשיעה החקלאית בישראל ואת מאפייניה, בחלוקה למחוזות, בחודשים ינואר–אפריל 2007 לעומת התקופה המקבילה בשנת 2006. אלו עיקרי הנתונים המובאים בהם:

- ניכרת ירידה של 18.7% בכלל הפשיעה החקלאית. מחוז צפון מתמודד עם 44% מהפשיעה החקלאית הכוללת ומחוז דרום – עם 34%.
- גנבת ציוד חקלאי מהווה 53% מהפשיעה החקלאית הכוללת; בחודשים ינואר–אפריל 2007 חלה ירידה של 13.3% בתחום זה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- גנבת בעלי-חיים מהווה 28% מכלל הפשיעה החקלאית; בחודשים ינואר–אפריל 2007 חלה ירידה של 43.4% בתחום זה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. באותה התקופה חלה ירידה של 43.4% בגנבות הבקר והצאן.

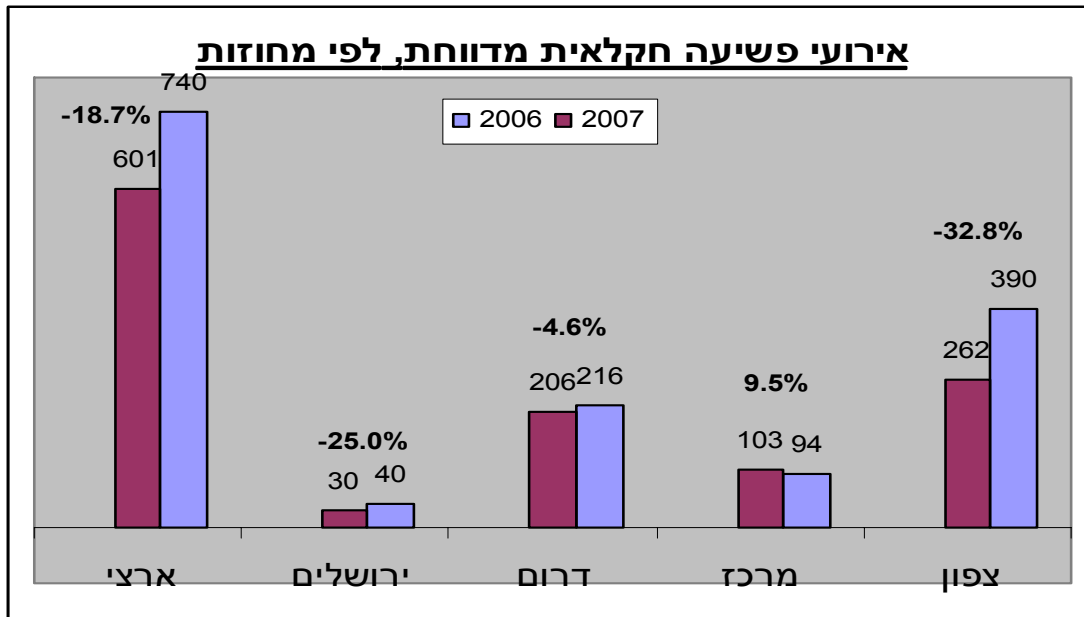
² אלא אם צוין אחרת, הנתונים נתקבלו מהאגף לחקירות ולמודיעין במשטרת ישראל, מכתב, 13 במאי 2007.

³ נצי"מ שמוליק גבע, רמי"ח יישובים במג"ב, שיחה, 14 במאי 2007.

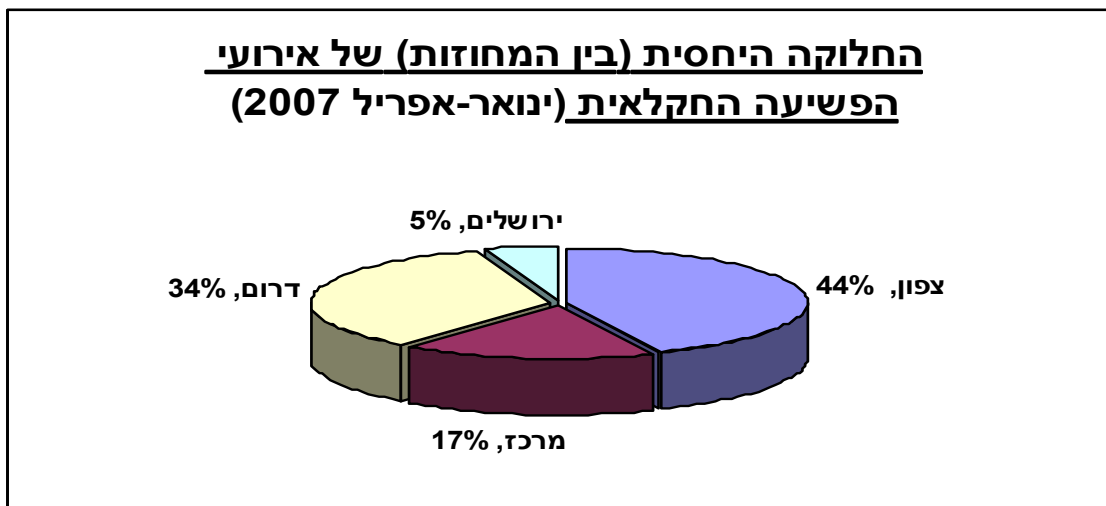
⁴ נצי"מ ישראל אברבנאל, רמי"ח מחקר ומודיעין, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, המשרד לביטחון פנים, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

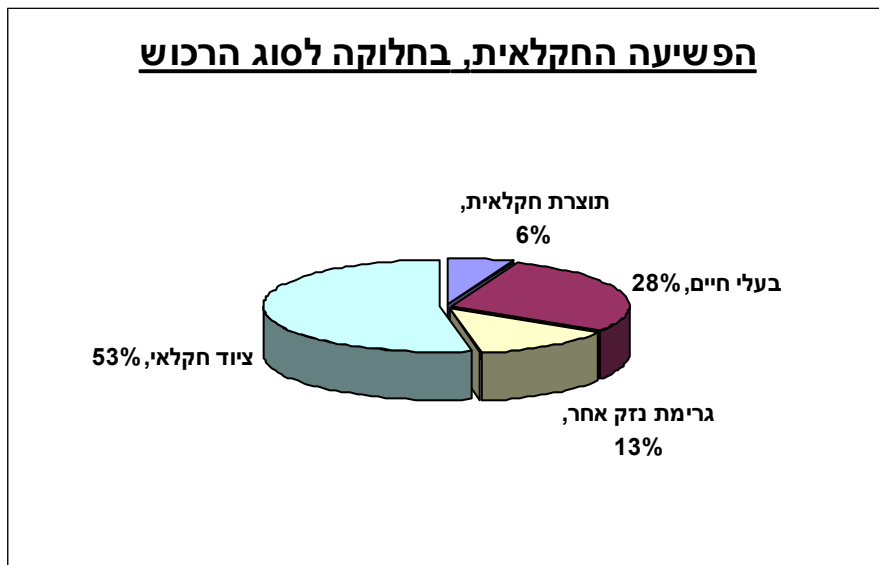
התרשים שלהלן מציג את מספר אירועי הפשיעה החקלאית בחלוקה למחוזות, בחודשים ינואר-אפריל 2007 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

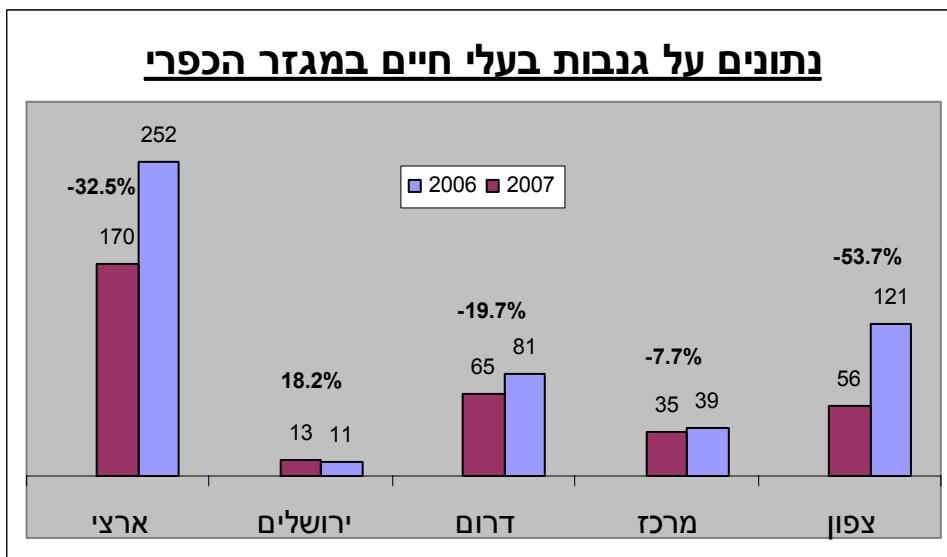
להלן החלוקה היחסית של אירועי הפשיעה החקלאית בחודשים ינואר-אפריל 2007.

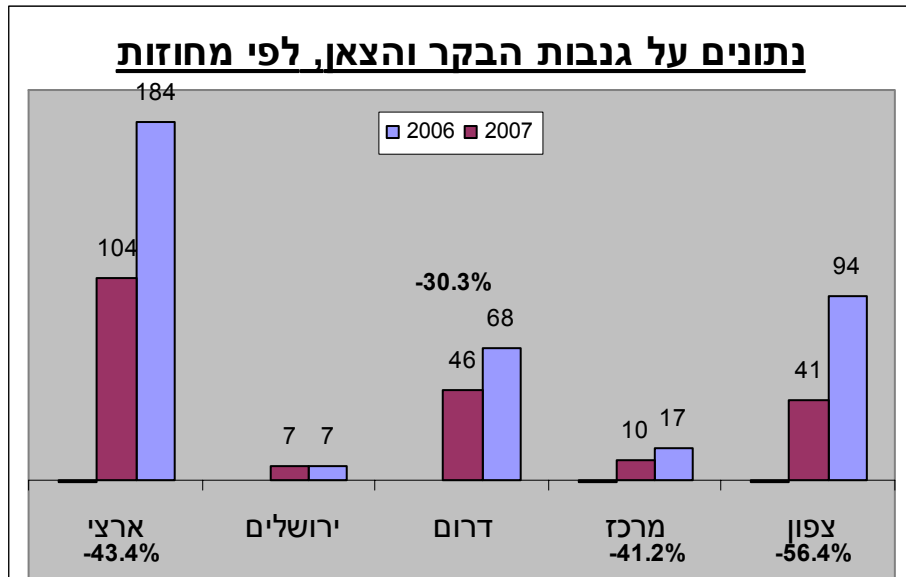
התרשים שלהלן מציג את הפשיעה החקלאית בחלוקה לסוג הרכוש, בחודשים ינואר-אפריל 2007.

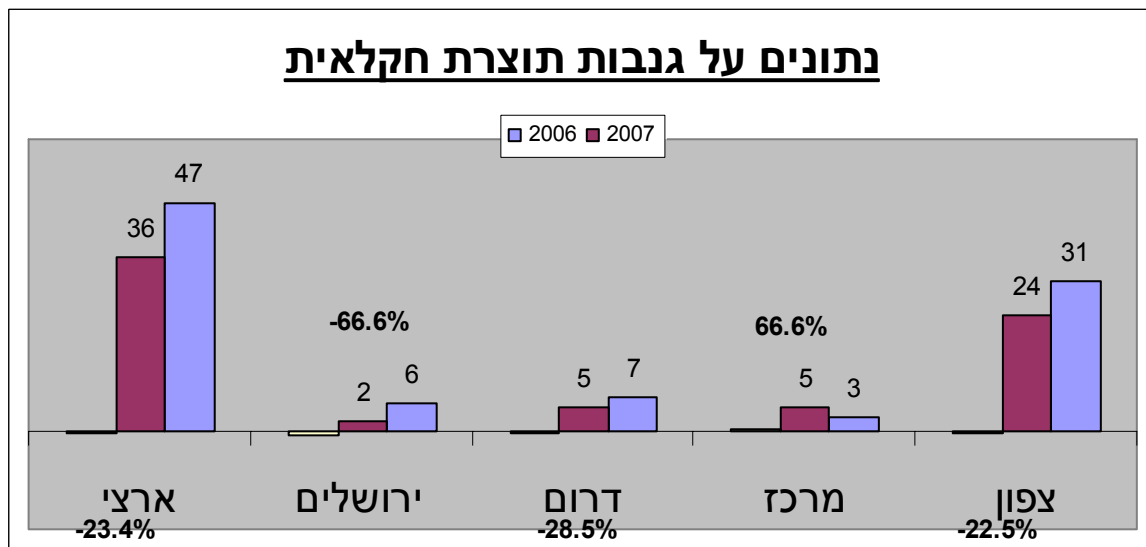
להלן תרשים המציג נתונים על גנבות בעלי-חיים במגזר הכפרי, לפי מחוזות, בחודשים ינואר-אפריל 2007 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

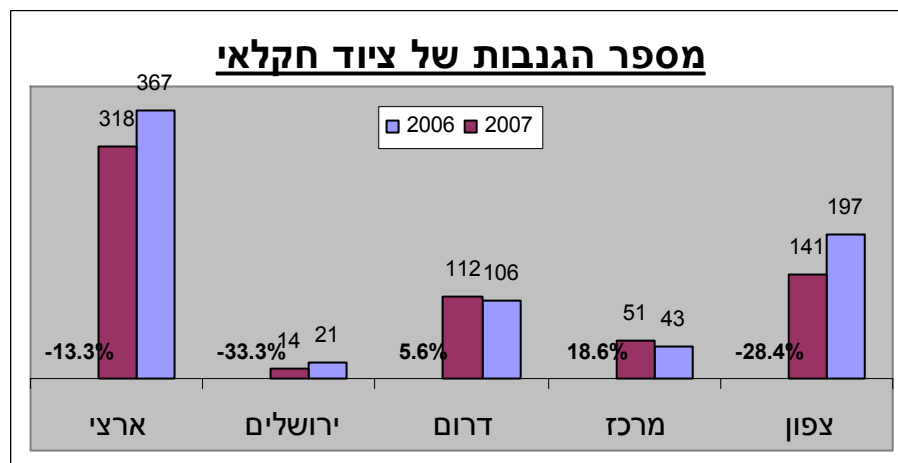
הנתונים על גנבות הבקר והצאן, לפי מחוזות, בחודשים ינואר-אפריל 2007 לעומת התקופה המקבילה אשתקד, מוצגים בתרשים שלהלן.

להלן תרשים המציג את הנתונים על גנבות תוצרת חקלאית, לפי מחוזות, בחודשים ינואר-אפריל 2007 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

להלן תרשים המציג את מספר הגנבות של ציוד חקלאי, לפי מחוזות, בחודשים ינואר-אפריל 2007 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

לדברי תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, המייצג גם את התאחדות חקלאי ישראל, נתוני המשטרה אינם משקפים את המציאות, מאחר שמרבית מעשי הפשיעה החקלאית לא דווחו, בשל "תחושת החידלון וחוסר האמון בטיפול המשטרה". כמו כן, לחקלאים רבים אין צורך באישור משטרה על הגנבה לצורכי הביטוח, מאחר שרכושם אינו מבוטח, ולכן הם אינם מגישים תלונות למשטרה.⁵

התיקים שנפתחו בגין פשיעה חקלאית, מספר העצורים בהם ומספר ההרשעות בבתי-המשפט

להלן פירוט התיקים שטופלו על-ידי מג"ב ומספר העצורים בהם, מ-1 בינואר ועד 18 במרס 2007:

עצורים בעבירות חקלאיות	תיקים בגין עבירות רכוש אחרות	תיקים בגין גנבת ציוד חקלאי	תיקים בגין גנבת תוצרת חקלאית	תיקים בגין גנבות בעלי-חיים	סך הכול תיקים שטופלו	
15	31	1	1	9	42	מג"ב צפון
0	13	9	6	9	37	מג"ב דרום
11	6	4	10	3	23	מג"ב מרכז
5	16	0	1	7	24	מג"ב ירושלים ⁶
31	66	14	18	28	126	סה"כ מג"ב

⁵ תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, "פתרונות לפשיעה החקלאית" (מצגת), ינואר 2007.

⁶ כולל מג"ב יהודה.

בשנת 2003 נפתחו 484 תיקים בגין פשיעה חקלאית, אולם רק חמישה מהם הסתיימו בהרשעות; בשנת 2005 נפתחו למעלה מ-500 תיקים, אולם גם בשנה זו מספר ההרשעות היה זהה.⁷

3. ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית

להלן תיאור דרכי ההתמודדות של גורמים שונים בשטח עם הפשיעה החקלאית. יצוין כי מדובר בדרכי ההתמודדות בתחומי הקו הירוק בלבד.

3.1. משטרת ישראל

במשטרת ישראל גובשה תוכנית ארוכת טווח להתמודדות עם תופעת הפשיעה החקלאית. על-פי החלטת השר לביטחון פנים ומפכ"ל המשטרה, **קיבל משמר הגבול את האחריות המשימתית על הפעילות במגזר הכפרי** – פשיעה חקלאית, התפרצות לדירה, גנבת רכב ועבירות תשתית – **מ-1 בפברואר 2007**. גם בעבר היה מג"ב הגוף האחראי לאכיפה במגזר הכפרי, אולם הוא היה כפוף למחוזות של משטרת ישראל. מפברואר השנה, כוחות מג"ב במחוזות השונים כפופים ישירות למפקד מג"ב, וכך הוקם מעין "מחוז כפרי" במשטרה.⁸

מג"ב התחייב לטפל באינטנסיביות בתופעת הפשיעה החקלאית, כדי להחזיר את הביטחון האישי לתושבי המגזר הכפרי וכדי שההתייחסות האמיתית לתופעה תגיע למודעות הציבור. כחלק משיפור הטיפול, נקבע כי כוחות מג"ב שמיועדים למגזר הכפרי יפעלו אך ורק בו. כלומר, **כל הסטת כוחות ממגזר זה – למשל לתגבור גזרות אחרות – מחייבת את אישורו של מפכ"ל המשטרה**.⁹ נוסף על כך, המערך הכפרי אמור לקבל תוספת של כלי רכב, כדי לייעל את פעולתו.¹⁰

התחייבות זו של מג"ב באה לידי ביטוי גם בהגעת כוחות מג"ב לאתר עם היוודע על כל אירוע פשיעה חקלאית. הכוחות מגיעים למקום מייד, בודקים, חוקרים ונערכים להמשך טיפול. לעומת זאת, בעבר לא הגיעו כוחות למקום שבו אירעה הפשיעה החקלאית, והטיפול החל בעקבות הגשת תלונה בתחנת המשטרה.¹¹

חטיבות מג"ב פרוסות במקביל למחוזות המשטרה – יש למג"ב חטיבה צפונית, חטיבה מרכזית, חטיבה דרומית וחטיבה בירושלים. לחטיבות אלו שבע מפקדות כפריות.¹² כלומר, כל מפקדה כפרית פועלת בשטח המקביל לשטח של מרחב משטרתית, פחות או יותר.¹³ **המפקדות הכפריות מפעילות 36 סיורים כפריים בסך הכול**. הסיור הכפרי מתבצע בכלי רכב 4x4 (גי'פ), ובאמצעותו שוטרי מג"ב נותנים מענה על

⁷ המשרד לביטחון פנים, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

⁸ השר לביטחון פנים אבי דיכטר, מכתב לחברת הכנסת אורית נוקד, שכותרתו "מתן מענה לבעיות הגנבות החקלאיות", 13 בפברואר 2007; סיכום פגישה של רכז הביטחון במועצות האזוריות, מפקד מג"ב וגורמים נוספים, 14 בפברואר 2007.

⁹ סיכום פגישה של רכז הביטחון במועצות האזוריות, מפקד מג"ב וגורמים נוספים, 14 בפברואר 2007.

¹⁰ דברי סגן מפקד מג"ב בדיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, המשרד לביטחון פנים, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

¹¹ סיכום פגישה של רכז הביטחון במועצות האזוריות, מפקד מג"ב וגורמים נוספים, 14 בפברואר 2007; תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, שיחת טלפון, 13 במאי 2007.

¹² האגף לחקירות ולמודיעין במשטרת ישראל, מכתב, 13 במאי 2007.

¹³ ככל מחוז משטרתית יש שני מרחבים.

אירועי פשיעה חקלאית 24 שעות ביממה. אין מדובר בבלשים או בחוקרים אלא בשוטרי סיור (מג"ב) רגילים, בדומה לשוטרים "כחולים".¹⁴

נוסף על הסיורים הכפריים האמורים, חטיבות מג"ב מפעילות **יחידות ייעודיות לטיפול בפשיעה החקלאית**. החטיבה הצפונית מפעילה את יחידת "ארז", החטיבה המרכזית – את "דקל", החטיבה הדרומית – את "אלמוג", והחטיבה באזור ירושלים מפעילה את יחידת "כפיר". ביחידות הייעודיות יש שוטרים מבצעיים, בלשים, חוקרים ותובעים משפטיים, ולרשותן האמצעים המתאימים לטיפול באירוע פשיעה חקלאית מתחילתו ועד סופו, כלומר מהגשת התלונה ועד הגשת כתב-האישום.

מכל היחידות הייעודיות, לרשות יחידת "ארז" בצפון עומדים האמצעים המתקדמים ביותר. בשנת 2006 תוקצבה יחידת "דקל" בדרום בכ-800,000 ש"ח נוספים – מחצית מהסכום הועברה ממשדד הביטחון והמחצית האחרת מהמשדד לביטחון פנים. **לאחרונה הורה השר לביטחון פנים לשדרג את היחידות הייעודיות "אלמוג" ו"כפיר", כך שיהיו ברמתה של יחידת "ארז".**¹⁵

לדברי תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, **מאז קיבל מג"ב את האחריות המבצעית על המגזר הכפרי ופעילותו זו אינה כפופה עוד למחוזות המשטרה, ניכר שיפור בהתמודדות עם הפשיעה החקלאית בשטח.**

יצוין כי **כיום אין במג"ב פונקציה של זיהוי פלילי, ועובדה זו פוגעת בחקירות הפשיעה החקלאית**. מספר ההרשעות קטן מאוד, מאחר שאין ביכולת מג"ב לאסוף ראיות מזירת הפשע.¹⁶

יצוין עוד כי פעילויות המשטרה הן חוליה אחת בשרשרת אכיפת החוק. ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית תהיה יעילה הרבה יותר אם את-המשפט יחמירו בעונשם של העבריינים בתחום זה.¹⁷

3.2. תושבי המגזר הכפרי

לתושבי המגזר הכפרי יש כמה גופים המתמודדים עם הפשיעה החקלאית, ובהם:¹⁸

- **יחידות "המתמיד"** (או "המתמידים") הן יחידות של תושבי המגזר הכפרי אשר מתנדבים במג"ב. לכ-8,000 מתנדבים אלו ניתנות סמכויות של שוטר מג"ב, כמו מתנדבי המשמר האזרחי של המשטרה ה"כחולה".
- **הרב"שים** (רכזי הביטחון השוטף) של היישובים במגזר הכפרי סיירו בעבר בשטחי היישובים בלבד. לאחרונה אישר מפקד מג"ב לרב"שים לסייר גם בחלקות החקלאיות הסמוכות ליישובים (חלקות א').
- בכל מועצה אזורית יש **כיתת כוננות**. חברי כיתת הכוננות יכולים להגיע למקום שאירעה בו פשיעה חקלאית במכוניות פרטיות ולסייע במידת הצורך.

¹⁴ תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, שיחת טלפון, 13 במאי 2007.

¹⁵ שם.

¹⁶ תנ"צ עזי צדוק, ראש המחלקה לזיהוי פלילי במשטרת ישראל, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, המשדד לביטחון הפנים, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

¹⁷ גישה זו מבוססת גם כן במכתבו של השר לביטחון פנים אבי דיכטר לחברת הכנסת אורית נוקד, שכותרתו "מתן מענה לבעיות הגנבות החקלאיות", 13 בפברואר 2007.

¹⁸ תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, שיחת טלפון, 13 במאי 2007.

3.3. משרד החקלאות

יחידת פיצו"ח (היחידה לפיקוח על הצומח והחי ויישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה) של משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מפקחת על מעבר טובין חקלאיים מרצועת-עזה ומאזור יהודה ושומרון ומונעת העברת תוצרת אסורה.

יחידת פיצו"ח היא יחידה ארצית, ובה כ-70 עובדים, שלהם סמכויות של עיכוב ומעצר, השמדת טובין, כניסה לחצר, לבית ולרכב ללא צו שופט וחקירה באזהרה. **יחידת פיצו"ח פועלת בתיאום עם מג"ב למתן מענה על הגנבות החקלאיות בתחום בעלי-חיים** – בעיקר בנושאים של מודיעין, מבצעים, חקירות ותביעות. הפעולות נגד הגנבות החקלאיות נעשות באופן קבוע ויומיומי. לדוגמה, יחידת פיצו"ח עורכת סיורים, בודקת כלי רכב החשודים בהעברת בעלי-חיים, בודקת מסמכים של בעלי-חיים וכיוצא בזה.¹⁹

בסוף ינואר 2007 נפגשה מנכ"לית משרד החקלאות גבי יעל שאלתיאלי עם בכירים במשרד לביטחון פנים ובמשטרת ישראל כדי לדון בייעול ההתמודדות עם הפשיעה החקלאית. ככלל, נראה כי שיתוף הפעולה בין מג"ב ליחידת פיצו"ח אינו מספק, ואפשר להגיע לתוצאות טובות יותר בהתמודדות עם הפשיעה החקלאית. בפגישה הועלו הצעות אחדות לשיפור מכלול העבודה המשותפת של המשטרה ושל יחידת פיצו"ח בתחום זה.²⁰

3.4. שיתוף הפעולה בין גורמי האכיפה

לדברי מנכ"לית משרד החקלאות גבי יעל שאלתיאלי, בסוף ינואר 2007, אף שיש יחידות רבות שפועלות בנושא הפשיעה החקלאית, לדעתה המענה הדרוש אינו ניתן והבעיה אינה נפתרת.²¹

מלבד מג"ב, אנשי הביטחון של המגזר הכפרי ויחידת הפיצו"ח של משרד החקלאות, פועלים גורמי ביטחון נוספים במגזר הכפרי – אנשי ביטחון של חברת החשמל, של "מקורות", של "בזק", של רשות העתיקות ושל "הסיירת הירוקה" ועוד. לדברי גבי יעל שאלתיאלי בשילוב כל הכוחות בשטח ובהפעלה נכונה שלהם ניתן להיאבק בפשיעה החקלאית ביעילות רבה יותר.

במועצה האזורית עמק יזרעאל מתקיים שיתוף פעולה מוצלח בין כל גורמי האכיפה בהתמודדות עם הפשיעה החקלאית. שיתוף הפעולה מבוסס על כך שכל גורם אכיפה המזהה פשיעה חקלאית מדווח על כך למוקד משותף. אחת לזמן מה נפגשים כל גורמי האכיפה כדי לנתח את האירועים, לכוון את הפעילות ולהפעיל את ה"מתמידים" בהתאם למסקנות שהוסקו. המוקד המשותף מקושר גם למשטרת ישראל וליחידת "ארז".²²

לאחרונה, קיבל מפקד מג"ב את ההמלצה לאמץ את מודל שיתוף הפעולה המתואר לעיל במועצות אזוריות נוספות. בכל מפקדה כפרית של מג"ב אמורות להיערך פגישות פעם בשבועיים בין כל גורמי

¹⁹ רואי קליגר, מנהל היחידה לפיקוח על הצומח והחי ויישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח), מכתב, 13 במאי 2007.

²⁰ המשרד לביטחון פנים, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

²¹ המשרד לביטחון פנים, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, 31 בינואר 2007.

²² תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, שיחת טלפון, 13 במאי 2007; תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, "פתרונות לפשיעה החקלאית" (מצגת), ינואר 2007.

האכיפה ואנשי הביטחון של המועצות האזוריות. בפגישות אלו ינתחו המשתתפים את הבעיות שמאפיינות את הפשיעה החקלאית המקומית ויחפשו להן פתרונות מתאימים.²³

במקביל לפגישות של גורמי האכיפה המקומיים אמור לקום **צוות היגוי מצומצם**, אשר ייפגש פעם בשבועיים לצורך ניתוח בעיות ומתן פתרונות ברמה הארצית.²⁴

יצוין כי כדי לנתח את הפשיעה החקלאית, להסיק מסקנות ולפעול בהתאם להן, **נדרש שיתוף הפעולה של החקלאים בדיווח למשטרה על אירועי פשיעה חקלאית.** לשם כך ירכזו המועצות האזוריות את הנתונים על אירועי הפשיעה המתרחשים בתחומן.²⁵

3.5. הצעות נוספות להתמודדות עם הפשיעה החקלאית

תא"ל (מיל') דקל מעלה כמה אפשרויות נוספות להתמודדות עם הפשיעה החקלאית. להלן אחדות מהן:

- החמרת הענישה בגין פשיעה חקלאית, למשל באמצעות קביעת עונשי מינימום בחוק; שינוי חקיקה כך שפגיעה בגנבים הנכנסים לשטח פרטי תיחשב הגנה עצמית להרחבה בנושא זה ראו פרק 4;
- הגדלת מספר הסיורים הכפריים מ-36 ל-43; המשרד לביטחון פנים לא אישר את ההגדלה, מסיבות תקציביות.
- הקמת בנק DNA לבעלי חיים, אשר יאפשר את זיהויים אם נגנבו ונמצאו לאחר מכן; משרד החקלאות התחייב להעביר חצי מיליון ש"ח לנושא בנק ה-DNA. לדברי ראש המחלקה לזיהוי פלילי (מז"פ) של משטרת ישראל, תנ"צ עזי צדוק, מז"פ אינה יכולה לנהל את בנק ה-DNA אינו יכול להיות מנוהל על ידי מז"פ, ויש להעביר נושא זה למיקור חוץ (חברה פרטית).²⁶

4. אירוע הירי בחוות הבודדים של שי דרומי והסבר על הצעת החוק

ב-13 בינואר 2007 בשעה 03:00, פרצו ארבעה גנבים לחוות הבודדים בקרבת היישוב מיתר בצפון הנגב. החוואי שי דרומי ירה בפורצים, פצע אחד והרג את חברו.²⁷

לדברי מנכ"ל המשרד לביטחון פנים, **אירוע הירי בחוותו של שי דרומי הוא "סימפטום של ייאוש מהמצב הקיים"**.²⁸

²³ סיכום פגישה של רכז הביטחון במועצות האזוריות, מפקד מג"ב וגורמים נוספים, 14 בפברואר 2007; תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, שיחת טלפון, 13 במאי 2007.

²⁴ סיכום פגישה של רכז הביטחון במועצות האזוריות, מפקד מג"ב וגורמים נוספים, 14 בפברואר 2007.

²⁵ שם; סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, המשרד לביטחון פנים, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

²⁶ המשרד לביטחון פנים, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

²⁷ מתוך כתבותיה של מיכל גרינברג, **הארץ**, פברואר 2007.

²⁸ המשרד לביטחון פנים, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, 31 בינואר 2007. נתקבל מאת רואי קליגר, מנהל יחידת פיצו"ח, 13 במאי 2007.

פרקליטות מחוז דרום הגישה לבית-המשפט המחוזי בבאר-שבע כתב אישום נגד דרומי בגין הריגה, חבלה בכוונה מחמירה והחזקת נשק בלא רשיון.²⁹

ב-22 בינואר 2007 הונחה על שולחן הכנסת לדיון מוקדם הצעת חוק העונשין (תיקון – הגנה כנגד כניסה והתפרצות), התשס"ז–2007, העוסקת בהוספת סעיף לחוק העונשין, התשל"ז–1977, שכותרתו "הגנה כנגד כניסה והתפרצות". לפי הסעיף המוצע, "עשה אדם מעשה במקום המוחזק על-ידו כדין כנגד מי שנכנס או מתפרץ למקום או המנסה להיכנס למקום בכוונה לבצע עבירה, יראו את המעשה שעשה כפעולה בהגנה עצמית, וזאת ללא קשר לתוצאות המעשה". לפי הוראת התיקון המוצע, הוראות הסעיף יחולו גם על מעשים שעשה אדם קודם לכניסת החוק לתוקף, קרי על מעשהו של החוואי שי דרומי.³⁰

ב-14 בפברואר 2007 הצביעה מליאת הכנסת על הצעת חוק זו: 34 חברי הכנסת היו בעד, 18 התנגדו וחמישה נמנעו. כלומר, ההצעה עברה בקריאה טרומית ועברה לוועדת החוקה, חוק ומשפט לשם הכנתה לקריאה ראשונה.

יצוין כי הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת ה-15 על-ידי חבר הכנסת ישראל כץ (פ/2019). לפי דברי ההסבר להצעת חוק זו, מקורה ב"ריבוי המקרים של חדירה בלתי חוקית לבתי אזרחים בישראל והעדר מדיניות הרתעה הולמת" (ההדגשה שלי).

²⁹ מתוך כתבותיה של מיכל גרינברג, הארץ, פברואר 2007.

³⁰ הצעת חוק פ/17/1996 של חבר הכנסת יצחק אהרונוביץ וקבוצת חברי הכנסת, הונחה על שולחן הכנסת ב-22 בינואר 2007.

מקורות

- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים על ענף החקלאות, http://www1.cbs.gov.il/reader/?MIval=cw_usr_view_SHTML&ID=334
- הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתוני שכר במשק, <http://www.cbs.gov.il/haklaut/maz3.pdf>, תאריך כניסה – 20 בנובמבר 2006.
- משרד החקלאות, דין וחשבון כלכלי על החקלאות והכפר 2005, http://www.moag.gov.il/news/doch2005_aug06.pdf, תאריך כניסה – אוגוסט 2006.
- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "נתונים על החקלאות בישראל", כתב גלעד נתן, 25 באפריל 2007.
- תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, "פתרונות לפשיעה החקלאית" (מצגת), ינואר 2007.
- תא"ל (מיל') דובי דקל, רכז הביטחון במרכז המועצות האזוריות, שיחת טלפון, 13 במאי 2007.
- האגף לחקירות ולמודיעין, משטרת ישראל, מכתב, 13 במאי 2007.
- השר לביטחון פנים חבר הכנסת אבי דיכטר, מכתב לחברת הכנסת אורית נוקד שכותרתו "מתן מענה לבעיות הגנבות החקלאיות", 13 בפברואר 2007.
- המשרד לביטחון פנים, סיכום דיון בנושא הפשיעה החקלאית בהשתתפות מנכ"לית משרד החקלאות, 31 בינואר 2007.
- סיכום פגישה בין רכז הביטחון במועצות האזוריות, מפקד מג"ב וגורמים נוספים, 14 בפברואר 2007.
- רואי קליגר, מנהל היחידה לפיקוח על הצומח והחי ויישום הסכמים חקלאיים בין ישראל לאוטונומיה (פיצו"ח), מכתב, 13 במאי 2007.
- כתבות של מיכל גרינברג, עיתון "הארץ", פברואר 2007.